

ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Οδηγός Συγγραφής της
Πτυχιακής Εργασίας

Με τον οδηγό συγγραφής της πτυχιακής εργασίας, το Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας (ΔΜΥΠ) του ΤΕΙ Αθήνας στοχεύει να βοηθήσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στο πώς να εκπονούν τις διπλωματικές τους εργασίες όπως και γενικότερα πώς να γράφουν εργασίες είτε στα μαθήματά τους είτε στη συνέχιση των σπουδών τους ή στην επιστημονική και επαγγελματική τους εξέλιξη.

Ο οδηγός αυτός παρέχει ένα σύνολο κατευθύνσεων για το πώς γράφεται και παρουσιάζεται μια πτυχιακή εργασία και, πέρα από τα τεχνικά ζητήματα που περιέχει, αναφέρεται και σε ζητήματα ακαδημαϊκής ηθικής και δεοντολογίας που άπτονται των βιβλιογραφικών αναφορών.

Η πιστή τήρηση των οδηγιών αυτών θα επιτρέψει την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές, ενώ παράλληλα θα διασφαλίσει την αξιολόγηση και εγκυρότητά της καθώς και την ευρύτερη αναγνώρισή της.

Η διάρθρωση του οδηγού περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- Α. Μέρη της πτυχιακής εργασίας
- Β. Αναφορές και βιβλιογραφία
- Γ. Παρουσίαση και μορφοποίηση
- Δ. Κριτήρια αξιολόγησης της πτυχιακής εργασίας
- Ε. Βαθμολόγηση της πτυχιακής εργασίας

Στ' . Ανάλυση της βαθμολογίας

Α. Τα μέρη της Πτυχιακής Εργασίας

με τη σειρά που πρέπει να εμφανίζονται
(κάθε μέρος αρχίζει από νέα δεξιά σελίδα και φέρει τον τίτλο του)

Εξώφυλλο

Αναγράφεται το ΤΕΙ Αθήνας, η Σχολή και το Τμήμα, ο τίτλος της εργασίας, η ένδειξη «Πτυχιακή Εργασία», το/τα όνομα/τα του/των φοιτητή/των, ο επιβλέπων καθηγητής, ο μήνας και το έτος.

Σύντομη περίληψη

Πριν από το κείμενο της περίληψης θα αναγράφεται η ένδειξη-τίτλος «σύντομη περίληψη» (μέχρι 15 γραμμές, περίπου 150-200 λέξεις). Η συγγραφή της περίληψης στηρίζεται ως λήψη μιας ή δύο προτάσεων από κάθε ένα από τα τμήματα της εργασίας (μία εισαγωγική πρόταση, μια πρόταση που να δηλώνει τη συγκεκριμένη ερώτηση/θέμα που εξετάζεται, μία πρόταση που να απαριθμεί τις κύριες τεχνικές ή τις διαδικασίες, δύο ή τρεις προτάσεις που να περιγράφουν τα αποτελέσματά, και μια πρόταση που να περιγράφει το κύριο συμπέρασμά).

Μετά το κείμενο της περίληψης σημειώνονται οι λέξεις-κλειδιά (μέχρι 7).

Σύντομη περίληψη στην αγγλική (ισχύουν τα ίδια με την ελληνική).

Πριν από το κείμενο της περίληψης θα αναγράφεται η ένδειξη-τίτλος "abstract" και στο τέλος οι λέξεις-κλειδιά "key words" (μέχρι 7).

Ευχαριστίες

Στη σελίδα των ευχαριστιών οι φοιτητές ευχαριστούν όσους θεωρούν ότι συνεισέφεραν ουσιαστικά στην εκπόνηση της εργασίας τους (π.χ. στελέχη υπηρεσιών/επιχειρήσεων, υπαλλήλους βιβλιοθηκών που βοήθησαν στην αναζήτηση πηγών, ειδικούς επιστήμονες που συμβουλευτήκαν κ.λπ ή κάποιο άλλο πρόσωπο του συγγενικού ή φιλικού τους περιβάλλοντος).

Πίνακας περιεχομένων

Στον πίνακα περιεχομένων πρέπει να φαίνεται με σαφήνεια η δομή του συνολικού κειμένου. Ο πίνακας περιεχομένων μπορεί να είναι όσο αναλυτικός επιθυμεί ο φοιτητής, συνιστάται όμως οι ενότητες/υπό-ενότητες να μην ξεπερνούν τον τετραψήφιο αριθμό (π.χ. 3.2.1.4), του πρώτου ψηφίου λαμβανομένου ως το κεφάλαιο. Η αρίθμηση θα πρέπει να είναι του παραπάνω δεκαδικού τύπου, με την εξαίρεση των λατινικών χαρακτήρων για τον καθορισμό μερών (π.χ. εάν η εργασία χωρίζεται σε I και II μέρος).

Κατάλογος Πινάκων, Γραφικών Παραστάσεων και Διαγραμμάτων

Ξεχωριστά για το καθένα και με αναφορά των σελίδων για το καθένα.

Κατάλογος Ακρωνυμίων και Συντομογραφιών

Ο κατάλογος γράφεται με αλφαβητική σειρά.

Τα ακρωνύμια γράφονται χωρίς ενδιάμεσες τελείες π.χ. ΟΗΕ και όχι Ο.Η.Ε. και την πρώτη φορά που αναγράφονται εντός κειμένου γράφονται ολογράφως με το ακρωνύμιο σε παρένθεση: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).

- **Προσοχή:** Η σελιδοποίηση μέχρι την πρώτη σελίδα των περιεχομένων γίνεται με λατινικούς πεζούς χαρακτήρες αρίθμησης (i, ii, iii, iv, v, κ.λπ.), αλλά οι επόμενες πρέπει να είναι με αραβικούς (1, 2, 3, κ.λπ.).

Δομή της εργασίας

Μια εργασία περιλαμβάνει ως βασικά μέρη την εισαγωγή, το κυρίως θέμα και τα συμπεράσματα.

Εισαγωγή

Η εισαγωγή είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό τμήμα που οφείλει να κατατοπίσει τον αναγνώστη για:

- α)** τα μέρη ή και κεφάλαια στα οποία χωρίζεται η εργασία, το σκοπό τους και τα βασικά ερωτήματα που τίθενται για το κάθε ένα από αυτά,
- β)** για ποιο λόγο ο συγγραφέας διαλέγει το θέμα και σε τί νομίζει ότι αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει και ποιους,
- γ)** ποια είναι η ανάλυσή του,
- δ)** σε ποια σημεία ο συγγραφέας εστιάζει την προσοχή του,
- ε)** τα θεωρητικά και πρακτικά όρια που έφτασε ο συγγραφέας κατά τη συγγραφή ή έρευνα και τις δυσκολίες τις οποίες αντιμετώπισε.

Η παραπάνω απαρίθμηση δεν ακολουθεί υποχρεωτικά τη σειρά παρουσίασης που προηγήθηκε.

Σε συνδυασμό με τα ανωτέρω, στην εισαγωγή σκιαγραφείται γενικά το υπόβαθρο της μελέτης, το οποίο περιλαμβάνει το γιατί ερευνάται το συγκεκριμένο θέμα και πώς σχετίζεται με πιθανές προηγούμενες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί για το συγκεκριμένο θέμα.

Μια τυπική εισαγωγή περιλαμβάνει συνήθως τα ακόλουθα:

- Δύο ή τρεις προτάσεις ώστε η μελέτη να εστιαστεί στο καθορισμένο πλαίσιο.
- Σύντομη περιγραφή του προβλήματος, συμπεριλαμβανομένου και των κύριων ευρημάτων προηγούμενων ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί για το συγκεκριμένο θέμα.
- Αναφορά στο ότι η εργασία προτίθεται να εξετάσει ένα κενό στην υπάρχουσα γνώση ή γιατί έχει αναληφθεί αυτό το θέμα προς μελέτη.
- Ποια θεωρητικά ζητήματα πρόκειται η εργασία να εξετάσει.

Κυρίως θέμα

Το κυρίως μέρος είναι χωρισμένο σε κεφάλαια, ενώ ομάδες κεφαλαίων είναι δυνατό να αποτελούν μέρη, όπως ένα κεφάλαιο μπορεί να είναι χωρισμένο σε μέρη/ενότητες. Οποιοδήποτε κεφάλαιο ή ενότητα έχει την αριθμητική του ένδειξη, φέρει δικό του τίτλο και αναφέρεται στα περιεχόμενα (υποχρεωτικά όχι παραπάνω από 4 ψηφία, βλ παραπάνω). Όλα τα κεφάλαια έχουν ιδιαίτερη εισαγωγή και συμπεράσματα.

Θεωρητική Προσέγγιση

Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας/αρθρογραφίας που είναι σχετική με το θέμα της εργασίας. Αυτό

είναι μία απαραίτητη διαδικασία προκειμένου να δικαιολογηθεί η αναγκαιότητα της έρευνας. Αυτό θα επιτευχθεί εάν ληφθούν υπόψη οι μελέτες άλλων συγγραφέων που έχουν ασχοληθεί με το θέμα στο παρελθόν.

Μεθοδολογία της έρευνας

Σε αυτό το τμήμα περιγράφεται πώς διεξήχθη η μελέτη. Πρέπει να παρέχονται αρκετές πληροφορίες από τον συγγραφέα της εργασίας οι οποίες θα είναι οργανωμένες χρονολογικά: δηλαδή να περιγράψει κάθε διαδικασία με τη σειρά που εκτελέστηκε π.χ. γεωγραφική περιοχή μελέτης, πληθυσμός μελέτης, δείγμα, τεχνική δειγματοληψίας, μεταβλητές που μελετώνται, μέθοδος ανάλυσης.

Επίσης πρέπει να περιλαμβάνεται:

- σχέδιο μελέτης: οι διαδικασίες που πρέπει να απαριθμηθούν και να περιγραφούν,
- χρονική, δημογραφική, και ιστορική περιγραφή της περιοχής μελέτης και του υπό μελέτη πληθυσμού
- ερευνητικές υποθέσεις της μελέτης
- περιγραφή της διαδικασίας συλλογής δεδομένων,
- στατιστικές δοκιμασίες και τεχνικές,
- χρήση εξειδικευμένου λογισμικού

Στατιστική επεξεργασία και ανάλυση

Στατιστική επεξεργασία των συγκεντρωθέντων στοιχείων και δεδομένων.

Εξαγωγή αποτελεσμάτων

Αυτό το τμήμα της εργασίας παρουσιάζει τα αποτελέσματα --τι βρέθηκε κατά τη διάρκεια της έρευνας. Τα λεπτομερή στοιχεία --μετρήσεις, αριθμήσεις, ποσοστά --συνήθως εμφανίζονται σε πίνακες, διαγράμματα, και γραφικές παραστάσεις. Κατά την επεξεργασία του κειμένου εφιστάται η προσοχή στα βασικά στοιχεία και τις σχέσεις μεταξύ των στοιχείων.

Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι πίνακες και οι αριθμοί αποτελεσματικά και να αναλύονται, συνοψίζοντας και ερμηνεύοντας όλες τις πληροφορίες. Ο στόχος σε αυτό το τμήμα είναι να δοθεί έμφαση στα βασικά στοιχεία, τις αλλαγές ή τις σχέσεις.

Συζήτηση, ερμηνεία ευρημάτων

Σε αυτή την ενότητα γίνεται συζήτηση των αποτελεσμάτων. Από ποια σκοπιά επιλέγει ο ερευνητής να ερμηνεύονται τα αποτελέσματα και οι κύριοι στόχοι που εξετάζονται π.χ. εάν εξετάζεται μια νέα τεχνική, θα πρέπει να συζητηθεί πόσο χρήσιμη είναι αυτή η τεχνική, πόσο καλά λειτούργησε, ποια είναι τα οφέλη και τα μειονεκτήματα, κ.λπ. Εάν παρουσιάζονται τα στοιχεία που εμφανίζονται να αντικρούουν ή να υποστηρίζουν την προηγούμενη έρευνα, θα πρέπει να αναλυθούν και τα προηγούμενα στοιχεία, ποιοι όροι είναι ενδεχομένως διαφορετικοί. Αυτή η ενότητα εξαρτάται από μια λογική οργάνωση έτσι οι αναγνώστες να μπορούν να διακρίνουν τη σύνδεση μεταξύ του στόχου της μελέτης και των αποτελεσμάτων. Μια χαρακτηριστική προσέγγιση είναι να συνταχτεί ένας κατάλογος όλων των ιδεών που θα συζητηθούν και να εξαχθούν λογικές σχέσεις μεταξύ τους, ποια ιδέα είναι η περισσότερη σημαντική ή ποιο θέμα τίγεται περισσότερο από τα στοιχεία.

Συμπεράσματα

Τα συμπεράσματα οφείλουν

- α) να περιγράφουν τα αποτελέσματα της εργασίας εν συντομία, συνθέτοντας δημιουργικά τα συμπεράσματά του κάθε ξεχωριστού κεφαλαίου,
- β) να προχωρούν σε πρώτες βαθύτερες τοποθετήσεις για θεωρητικά και πρακτικά θέματα, επιχειρώντας συνδέσεις που δεν έγιναν εξ αντικειμένου στο βασικό κείμενο, π.χ. διάφορες συνδέσεις ανάμεσα στο θεωρητικό και εμπειρικό τμήμα,
- γ) να θέτουν ερωτήματα για παραπέρα έρευνα ή να εντοπίζουν άλλες μελέτες που είναι απαραίτητες,
- δ) να συνοψίζουν με σαφήνεια την άποψη του συγγραφέα.

Β. Βιβλιογραφικές Αναφορές - Βιβλιογραφία

Για τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας, ο συγγραφέας είναι φυσικό να χρησιμοποιεί πληροφορίες από γραπτά άλλων όπως βιβλία, άρθρα από περιοδικά και μελέτες συναφείς προς το θέμα του για να διαμορφώσει και να τεκμηριώσει τις απόψεις του. Όμως, από πλευράς επιστημονικής δεοντολογίας και εντιμότητας οφείλει να σέβεται τις βιβλιογραφικές πηγές, να δηλώνει τα «στοιχεία της ταυτότητάς των» μέσα στο κείμενο και να αναφέρει με ακρίβεια όλα τα βιβλιογραφικά στοιχεία στο τέλος της μελέτης του. Έτσι, ο αναγνώστης θα μπορεί, να εντοπίσει την αρχική πηγή και να πάρει περισσότερα στοιχεία. Οποιαδήποτε ελλιπής αναφορά στη βιβλιογραφία εκφράζει την αδιαφορία του φοιτητή, ενώ τυχόν παράλειψή του να δηλώσει την πηγή κάθε πληροφορίας που έχει συμπεριλάβει στην εργασία του, θεωρείται σφάλμα και μπορεί να στοιχειοθετήσει το αδίκημα της λογοκλοπής και της σκόπιμης οικειοποίησης ξένης πνευματικής ιδιοκτησίας.

Οι αναφορές επομένως εντός του κειμένου είναι υποχρεωτικές, και πρέπει να υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ αυτών και της βιβλιογραφίας (κατάλογος στο τέλος της εργασίας). Η ιδέα είναι ότι ο αναγνώστης πρέπει να βρίσκει αμέσως και εύκολα την πλήρη βιβλιογραφική αναφορά (πίσω) που είναι συγκεκριμένη (εντός του κειμένου). Ο στόχος είναι να παρέχονται πλήρη στοιχεία για τις βιβλιογραφικές πηγές.

• **Προσοχή:** Για οποιαδήποτε χρήση στοιχείων, κειμένων, επεξεργασιών, επιχειρημάτων και ιδεών κάποιου άλλου συγγραφέα που έχουν διατυπωθεί γραπτά πρέπει να καταγράφεται η σχετική αναφορά. Εάν αυτή δεν σημειώνεται, τότε αποτελεί βαρύτατο ακαδημαϊκό παράπτωμα, διότι πρόκειται περί λογοκλοπής, παραβίασης του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας, και απάτη, παραπτώματα τα οποία (όπως και η αντιγραφή στις εξετάσεις) τιμωρούνται αυστηρότατα (μέχρις οριστικής αποβολής από όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας) και από όλα τα πανεπιστήμια του κόσμου (plagiarism).

Καταχώρηση βιβλιογραφικών αναφορών

Οι αναφορές σε βιβλιογραφικές πηγές που σημειώνονται μέσα στο κείμενο παρουσιάζονται στο τέλος της μελέτης υπό τη μορφή καταλόγου και υπό τους τίτλους «Βιβλιογραφικές Αναφορές» και «Βιβλιογραφία» και διακρίνονται, ανάλογα με την πηγή (βιβλία, περιοδικά, ιστοσελίδες, συνεντεύξεις, προσωπική επικοινωνία). Ο τρόπος καταχώρησης διαφοροποιείται ανάλογα με το σύστημα καταγραφής και καταλογράφησης που εφαρμόζεται.

Στο Τμήμα ΔΜΥΠ εφαρμόζεται το σύστημα Harvard που είναι γνωστό και ως η μέθοδος του «Πανεπιστημίου Harvard» ή η μέθοδος του αλφαβητικού βιβλιογραφικού καταλόγου.

Το σύστημα Harvard είναι ένας τρόπος βιβλιογραφικής αναφοράς και τεκμηρίωσης που είναι αποδεκτός από πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα για τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών.

Α. Καταχώρηση βιβλιογραφικών αναφορών μέσα στο κείμενο

Η καταχώρηση βιβλιογραφικών αναφορών μέσα στο κείμενο γίνεται ως εξής:

- Όποιο κείμενο παρατίθεται χωρίς παράφραση (αυτούσιο/απόσπασμα) τοποθετείται σε «εισαγωγικά» εάν το κείμενο είναι μέχρι 3-5 γραμμές. Εάν χρησιμοποιηθεί αυτούσιο κείμενο που είναι σε έκταση μεγαλύτερο των πέντε σειρών, τοποθετείται χωρίς εισαγωγικά σε νέα παράγραφο με πλήρη (δεξιά και αριστερή) στοίχιση, ένα εκατοστό μέσα από αριστερά, και με μονό διάστημα, χωρίς εισαγωγικά και πάντα με αναφορά του συγγραφέα στο τέλος.
- Όταν η παραπομπή αναφέρεται σε συγκεκριμένο σημείο της βιβλιογραφικής πηγής ή όταν χρησιμοποιείται αυτούσιο απόσπασμα αναφέρεται η/οι σελίδα/δες και στο τέλος της μελέτης καταχωρείται στον κατάλογο των βιβλιογραφικών αναφορών (π.χ. Δήμας 2003:18).
- Όταν η παραπομπή αναφέρεται γενικά σε ολόκληρη την ύλη της βιβλιογραφικής πηγής, δεν σημειώνεται η/οι σελίδα/δες της πηγής και στο τέλος της μελέτης καταχωρείται στον κατάλογο της βιβλιογραφίας (π.χ. Δήμας 2007).

Για έναν συγγραφέα: (π.χ. Σούλης 2005).

Εάν υπάρχει στο κείμενο αναφορά σε συγγραφέα που έχει δύο κείμενα την ίδια χρονολογία, τότε μετά το έτος, τίθεται πεζός χαρακτήρας (π.χ. Σαρρή 1999α) και για το άλλο (π.χ. Σαρρή 1999β). Το ίδιο ισχύει και για τη βιβλιογραφική καταχώρηση στο τέλος, είτε στον κατάλογο των βιβλιογραφικών αναφορών είτε στον κατάλογο της βιβλιογραφίας.

Για περισσότερους συγγραφείς:

Εάν οι συγγραφείς είναι μέχρι και τρεις (π.χ. Σούλης, Σαρρή και Πιερράκος 2008) το «και» μπαίνει πριν από τον τελευταίο συγγραφέα. Εάν οι συγγραφείς είναι περισσότεροι από τρεις, σημειώνεται μόνο ο πρώτος και μετά η ένδειξη «και συν» (π.χ. Πιερράκος και συν 2010) ή η λατινική φράση «et al» εάν η αναφορά είναι ξενόγλωσση, στο τέλος όμως αναφέρονται υποχρεωτικά όλοι.

Για πηγές πινάκων, διαγραμμάτων, χαρτών, κλπ.

Σε κάθε ξεχωριστό διάγραμμα, πίνακα, χάρτη και γραφική παράσταση αναγράφεται από κάτω η πηγή. Εάν το σχετικό στοιχείο έχει δημιουργηθεί από τον συγγραφέα αναγράφεται ως εξής: Πηγή: ίδια επεξεργασία.

Εάν το σχετικό στοιχείο έχει αντληθεί από

στατιστική υπηρεσία ή άλλη έκδοση αλλά έχει γίνει κάποιου είδους επεξεργασία αναγράφεται ως εξής: Πηγή: Στοιχεία ΕΣΥΕ 2001, ίδια επεξεργασία. Η ίδια επεξεργασία νοείται εάν έχουν γίνει πράξεις ή ενέργειες, όχι εάν έχει γίνει μια απλή πινακοποίηση υπαρχόντων στοιχείων.

Για υποσημειώσεις

Οι υποσημειώσεις έχουν χαρακτήρα επεξηγήσεων και όχι βιβλιογραφικών αναφορών. Έχουν συνεχή αρίθμηση και τοποθετούνται στο τέλος της σελίδας.

Β. Καταχώρηση βιβλιογραφικών πηγών στο τέλος της μελέτης

Όπως έχει προαναφερθεί, η καταχώρηση των βιβλιογραφικών πηγών ακολουθεί τη μέθοδο της αλφαβητικής καταγραφής είτε πρόκειται για τον κατάλογο των βιβλιογραφικών αναφορών είτε πρόκειται για τον κατάλογο της γενικής βιβλιογραφίας.

Η καταχώρηση των βιβλιογραφικών πηγών ακολουθεί, εφόσον υπάρχουν, την εξής σειρά: Ελληνόγλωσση, ξενόγλωσση, ιστοσελίδες, συνεντεύξεις, προσωπική επικοινωνία.

Για Βιβλία

- Επώνυμο του συγγραφέα ή επιμελητή έκδοσης με κόμμα.

- Αρχικά του μικρού και του μεσαίου ονόματος (εφόσον υπάρχει) του συγγραφέα ή επιμελητή έκδοσης με τελεία.
- Έτος έκδοσης σε παρένθεση.
- Τίτλος του βιβλίου με κυρτά (*italics*) στοιχεία και με τελεία (εφαρμόζεται η ίδια επιλογή σε όλες τις καταχωρήσεις)
- Αριθμός έκδοσης (αν δεν είναι η πρώτη) και του τόμου (εφόσον υπάρχει) με τελεία.
- Πόλη έκδοσης με άνω και κάτω τελεία.
- Εκδοτικός οίκος με τελεία.

Παραδείγματα:

- Ασκητοπούλου, Ε.Κ. (1991) Επείγουσα και εντατική ιατρική. Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις.
- Glass, G. Y., Peckham, P. O., & Sanders, J. (1980) Statistical methods in education. London: University Press.
- Orem, D.E. (1991) Nursing: concepts of practice. 4th ed. London: Mosby.
- Συγκούνας, Ε. και Φλώρος, Ι. (2000) Εγκεφαλικός θάνατος. Στο: Ρούσσος, Χ. Εντατική θεραπεία (επιμ.έκδ.). Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις.

Για Άρθρα από περιοδικά

- Επώνυμο του συγγραφέα με κόμμα.
- Αρχικά του μικρού και του μεσαίου ονόματος του συγγραφέα (εφόσον υπάρχει) με τελεία.
- Έτος δημοσίευσης σε παρένθεση.
- Τίτλος του άρθρου με κυρτά (*italics*) στοιχεία και με τελεία.
- Τίτλος του περιοδικού και με κόμμα.
- Αριθμός τόμου του περιοδικού (εφόσον υπάρχει) χωρίς σημείο στίξης.
- Αριθμός τεύχους του περιοδικού (σε παρένθεση) και με άνω και κάτω τελεία.

Όταν δεν υπάρχει αριθμός τόμου αναφέρεται ο αριθμός του τεύχους χωρίς παρένθεση και με άνω και κάτω τελεία.

- Σελίδες που καταλαμβάνει το άρθρο με τελεία.

Παραδείγματα:

- Ανδρέου, Α. (2001) Κυστική υδατική νόσος και πρόληψη. Νοσηλευτικά Χρονικά, 2(1): 27-30.
- Ιωσηφίδης, Α. Κ. και Κυριάκου, Β. (1989) Το κλίμα του σχολείου είναι παράγοντας που επηρεάζει την επίδοση των μαθητών. Παιδαγωγική Επιθεώρηση, 42: 82-92.
- Nelson, S. G. (1998) Hydatid disease. *Medicine International*, 55: 226-230.

Για ιστοσελίδες

- Σε παραπομπή επώνυμου άρθρου στο διαδίκτυο, αναφέρεται το επώνυμο του συγγραφέα, το έτος δημοσίευσης σε παρένθεση και με κόμμα, ο τίτλος του άρθρου, η ιστοσελίδα και η ημερομηνία της πρόσβασης στο διαδίκτυο.
- Εάν η αναφορά δεν παραπέμπει σε συγκεκριμένο συγγραφέα, τότε η ιστοσελίδα μπορεί να καταχωρείται στη βιβλιογραφία ως εξής:
- Τα Νέα της Αγωγής Υγείας <http://www.teiath.gr/sdo/dmgrp/newsletter38.pdf> (προσβάσιμη στις 16-10-2010).
- Στην εντός κειμένου αναφορά, αρκεί η αναφορά μόνο στην ιστοσελίδα.

Οι αναφορές σε ιστοσελίδες καταχωρούνται μετά την ελληνόγλωση/ξενόγλωση βιβλιογραφία (βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφικός κατάλογος).

Για συνεντεύξεις

Εάν το βιβλιογραφικό υλικό προέρχεται από συνέντευξη:

- Στην εντός κειμένου αναφορά σημειώνεται ως εξής: (Σ. Σούλης, 2008 –συνέντευξη).
- Στον κατάλογο της βιβλιογραφίας σημειώνεται ως εξής: Σούλης, Σ. (2008): Συνέντευξη στο γραφείο του στο ΤΕΙ-Αθήνας στις 10 Νοεμβρίου.

Οι αναφορές σε συνεντεύξεις καταχωρούνται μετά την ελληνόγλωση/ξενόγλωση βιβλιογραφία (βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφικός κατάλογος) και τις ιστοσελίδες.

Από προσωπική επικοινωνία:

Εάν το βιβλιογραφικό υλικό προέρχεται από την επικοινωνία (τηλεφωνική ή δια ζώσης) με κάποιον:

- Η αναφορά εντός κειμένου σημειώνεται ως εξής: (Σ. Σούλης, 2008 – προσωπική επικοινωνία).
- Στον κατάλογο της βιβλιογραφίας σημειώνεται ως εξής: Σούλης, Σ. (2008): Προσωπική επικοινωνία στις 10 Νοεμβρίου.

Οι αναφορές σε προσωπική επικοινωνία καταχωρούνται μετά την ελληνόγλωση/ξενόγλωση βιβλιογραφία (βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφικός κατάλογος), τις ιστοσελίδες και τις συνεντεύξεις.

Γ. Παρουσίαση – Μορφοποίηση

Όλα τα κείμενα παρουσιάζονται σε χαρτί A4 από τη μια πλευρά της σελίδας με διάστημα 1.5 μεταξύ των γραμμών και μέγεθος των χαρακτήρων του κυρίως κειμένου 12 (αντίστοιχα του Word for Windows – Times New Roman). Οι αναφορές μπαίνουν με την ίδια γραμματοσειρά.

Οι αριθμοί των σελίδων τοποθετούνται στο κάτω μέρος της σελίδας, στο κέντρο, ενώ όλες οι σελίδες μέχρι την πρώτη σελίδα των περιεχομένων φέρουν λατινική αρίθμηση με πεζά στοιχεία.

Στα headers πρέπει να αναγράφεται σε σύντομη εκδοχή ο τίτλος και ο συγγραφέας (ώστε σε περίπτωση που κάποιος βγάξει φωτοτυπίες, να είναι σαφές από πού προέρχονται).

Ένας καθιερωμένος τρόπος για την οργάνωση των παραγράφων είναι να αφήνεται κενό ανάμεσά τους και οι παράγραφοι να αρχίζουν από αριστερά. Η δεξιά στοίχιση είναι προαιρετική. Εφιστάται η προσοχή στο γεγονός ότι οι δεξιές στοίχισεις δημιουργούν ανεπιθύμητες αραιώσεις και κάνουν μονότονα τα κείμενα.

Παράγραφος της οποίας οι δύο γραμμές ή η μία γραμμή αρχίζει στην προηγούμενη σελίδα και η υπόλοιπη συνεχίζει στην επόμενη, μεταφέρεται ολόκληρη στην επόμενη σελίδα. Επίσης τίτλος ενότητας/υπό-ενότητας δεν πρέπει να υπάρχει μόνος του στο κάτω μέρος της σελίδας, μεταφέρεται στην επόμενη σελίδα.

Για την καλαίσθητη και σωστή εμφάνιση του κειμένου, θα πρέπει να προσεχθούν τα παρακάτω:

- α)** Οι τίτλοι κεφαλαίων και ενότητων/υπό-ενότητων να είναι διαφοροποιημένοι (μέγεθος, ένταση κ.λπ).
- β)** Το πλάτος πινάκων, σχημάτων, διαγραμμάτων ή εικόνων, να μην υπερβαίνει το πλάτος του κειμένου.
- γ)** Αν χρειάζεται να γραφούν μαθηματικές σχέσεις, αυτές γράφονται στο κέντρο της σελίδας και αριθμούνται (σε παρένθεση, στο δεξιό άκρο της σελίδας). Αν στη συνέχεια της εργασίας χρησιμοποιηθεί μια σχέση, γίνεται αναφορά σ' αυτή μόνο με τον αριθμό της και τη λέξη Σχέση (π.χ. Σχέση 1).

Η γλώσσα και η σύνταξη του κειμένου θα πρέπει να είναι ομοιογενής.

Κειμενογράφος • Word

- Scientific Workplace
- Excel
- Στατιστικά κλπ. πακέτα

Διαστήματα και τρόπος γραφής:

Επάνω περιθώριο:	2,54 εκατ.
Κάτω Περιθώριο:	2,54 εκατ.
Δεξί περιθώριο:	2,54 εκατ.
Αριστερό Περιθώριο:	3,17 εκατ.
Κεφαλίδα:	1,25 εκατ.

Υποσημείωση υποσέλιδος: 1,25 εκατ.

Δημιουργία παραγράφου: 3 χαρακ. (ή 1 Tab)

Τύπος χαρακτήρων: Times New Roman Greek

Μέγεθος γραμματοσειράς κειμένου 12

Μέγεθος γραμματοσειράς τίτλων 14

Μέγεθος γραμματοσειράς υποσημ. 10

Απόσταση γραμμών (διάστιχο) 1,5 γραμμή

Σελιδοποίηση:

Κάθε κεφάλαιο αρχίζει σε νέα σελίδα.

Κάθε ενότητα/επό-ενότητα δεν πρέπει να αρχίζει σε νέα σελίδα.

Ο τίτλος του κεφαλαίου γράφεται με κεφαλαία γράμματα.

Η ενότητα γράφεται με πεζά, bold και μέγεθος 12.

Η υπό-ενότητα, εφόσον υπάρχει, με italics και μέγεθος 12.

Η αρίθμηση των σελίδων ξεκινά από τα περιεχόμενα με τον αριθμό 1

Πίνακες (διαγράμματα και εικόνες)

Οι πίνακες (διαγ./εικ.) αριθμούνται με συνεχή αρίθμηση.

Η λέξη πίνακας (διαγ./εικ.) γράφεται στο κέντρο με κεφαλαία (μέγεθος 12) γράμματα.

Ο τίτλος του πίνακα (διαγ./εικ.) γράφεται με italics.

Δ. Κριτήρια αξιολόγησης των πτυχιακών εργασιών

Γενικά κριτήρια

Τα κριτήρια αξιολόγησης που θεσπίζονται μέσω του παρόντος Οδηγού, ακολουθούν την εμπειρία που έχει σωρευθεί από τα χρόνια διδασκαλίας των μελών ΕΠ και των συνεργατών του ΔΜΥΠ.

Τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης των πτυχιακών εργασιών είναι τα ακόλουθα:

- Δομή και οργάνωση της εργασίας
- Μεθοδολογία εκπόνησης της εργασίας
- Θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας
- Σαφήνεια τεκμηρίωσης
- Εμφάνιση της εργασίας (μορφοποίηση)
- Παρουσίαση της εργασίας (προφορική εξέταση)
- Πρακτική εφαρμογή της εργασίας

Ειδικά κριτήρια

Ειδικότερα, εάν πρόκειται για ερευνητική διπλωματική εργασία, χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια αξιολόγησης:

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1ο: Σαφήνεια και σχετικότητα σκοπού μελέτης

- Σαφής διατύπωση του σκοπού της μελέτης
- Δυνητική αξία της μελέτης:
 - α) χρησιμότητα στην καθημερινή πρακτική
 - β) συνεισφορά στην ανάπτυξη της γνώσης

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2ο: Ερευνησιμότητα του προβλήματος μελέτης

- Διατύπωση του προβλήματος ως ερώτηση συσχέτισης μεταξύ δύο ή περισσότερων μεταβλητών
- Δυνατότητα μέτρησης δεδομένων ή εκτίμησης μαρτυριών
- Ποιότητα ερευνητικού προβλήματος:
 - α) σαφής διατύπωση του προβλήματος,

β) τοποθέτηση του προβλήματος στο πλαίσιο της υπάρχουσας γνώσης,

γ) ακριβής διατύπωση ερευνητικών ερωτήσεων,
δ) ευκρινής ορισμός εννοιών ή μεταβλητών,
ε) δυνατότητα προτύπωσης μεθόδων μέτρησης.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3ο: Επάρκεια και σχετικότητα βιβλιογραφίας

- Συμβατότητα σκοπού, στόχων και μεθοδολογίας
- Πλήρης και κριτική ανασκόπηση
- Σύνθεση βιβλιογραφικών δεδομένων και ευρημάτων
- Συσχέτιση θεωρητικών εννοιών με προϋπάρχοντα δεδομένα και ευρήματα

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4ο: Συμβατότητα σκοπού, ερευνητικών σχεδίων και μεθόδων

- Συμφωνία ερευνητικού σχεδίου με ερευνητικές ερωτήσεις και υποθέσεις
- Αναφορά στα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του σχεδίου
- Αξιόπιστες και έγκυρες διαδικασίες συλλογής δεδομένων
- Καταλληλότητα οργάνου συλλογής δεδομένων για τη μέτρηση των μεταβλητών της μελέτης
- Προληπτικός έλεγχος πιθανών σφαλμάτων κατά τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων
- Διαδικασίες μη επιρροής των υποκειμένων της έρευνας

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 5ο: Καταλληλότητα δείγματος και δειγματοληψίας

- Χρήση δείγματος πιθανότητας ή μη πιθανότητας
- Αποφυγή μεροληπτικού δείγματος
- Διαπίστωση αντιπροσωπευτικότητας δείγματος
- Επάρκεια μεγέθους δείγματος που απαιτείται για τη στατιστική δοκιμασία

- Ικανό μέγεθος δείγματος για τη μείωση του τυπικού σφάλματος
- Παρουσίαση των περιγραφικών (κοινωνικό-δημογραφικών) χαρακτηριστικών του δείγματος
- Κριτήρια επιλογής/συμμετοχής στο δείγμα
- Συναίνεση των υποκειμένων του δείγματος και προστασία των ατομικών τους δικαιωμάτων

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 6ο: Καταλληλότητα και σαφήνεια των αναλυτικών διαδικασιών

- Περιγραφή των ποσοτικών δοκιμασιών
- Αναφορά στην ισχύ των ποσοτικών αποτελεσμάτων
- Καταλληλότητα ποσοτικών δοκιμασιών για τη μέτρηση αριθμητικών ή μη δεδομένων
- Ορθότητα ποσοτικών δοκιμασιών για την απάντηση των ερευνητικών ερωτήσεων

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 7ο: Ακρίβεια και ερμηνεία ευρημάτων

- Συσχέτιση αποτελεσμάτων και ερευνητικών ερωτήσεων
- Στήριξη της ερμηνείας των ευρημάτων στα αποτελέσματα
- Ανίχνευση τυχόν σφαλμάτων μέτρησης ή υπολογισμών
- Αναγνωσιμότητα πινάκων και γραφικών παραστάσεων
- Αντιστοιχία αποτελεσμάτων πινάκων και γραπτού κειμένου
- Διάκριση πραγματικών ευρημάτων και υποκειμενικής ερμηνείας τους
- Ορθή χρήση της γενίκευσης των αποτελεσμάτων και μη καταχρηστική υπέρβαση των συμπερασμάτων
- Διατύπωση των περιορισμών της έρευνας
- Διαμόρφωση προτάσεων για περαιτέρω έρευνα

Ε. Βαθμολόγηση της πτυχιακής εργασίας

1. Τρόπος οργάνωσης της πτυχιακής εργασίας – Σχεδιασμός και άρθρωση του στόχου της πτυχιακής εργασίας

Εξετάζεται το επίπεδο κατανόησης του στόχου της πτυχιακής εργασίας καθώς επίσης και η ικανότητά του φοιτητή να επεξεργάζεται και διαχειρίζεται τα δεδομένα. Ο συντελεστής βαρύτητας είναι 10%.

2. Τεχνική και θεωρητική κατανόηση του αναφερόμενου υλικού

Ο φοιτητής πρέπει να αποδείξει τον βαθμό κατανόησης και ερμηνείας τόσο της βασικής βιβλιογραφίας, όσο και της βιβλιογραφίας που αναφέρεται στην έρευνα αιχμής του θέματος. Ο συντελεστής βαρύτητας είναι 20%.

3. Ανάλυση, σύνθεση και ερμηνεία

Εξετάζεται ο βαθμός ικανότητας στη χρήση της θεωρίας, των μεθοδολογιών και προηγμένων εργαλείων για την ανάλυση και την ερμηνεία σύνθετων προβλημάτων. Ο συντελεστής βαρύτητας είναι 40%.

4. Αποτελέσματα και συμπεράσματα

Εξετάζεται το επίπεδο παρουσίασης, ανάλυσης και αξιολόγησης όλων των αποτελεσμάτων της εργασίας καθώς και της μελλοντικής της εξέλιξης. Ο συντελεστής βαρύτητας είναι 20%.

5. Παρουσίαση

Εξετάζεται η ικανότητα του σπουδαστή να παρουσιάζει με ευχέρεια τα κύρια σημεία της εργασίας και να απαντά με σαφήνεια σε ερωτήσεις. Ο συντελεστής βαρύτητας είναι 10%.

ΣΤ' . Ανάλυση της βαθμολογίας

Η βαθμολογία της Πτυχιακής Εργασίας μπορεί να κυμαίνεται από 1 έως 10. Ακολουθεί η περιγραφή της βαθμολογίας σύμφωνα με τα μαθησιακά αποτελέσματα του αξιολογούμενου φοιτητή:

Βαθμολογία 8-10

Καταδεικνύει μια σε βάθος κατανόηση του θέματος. Παρέχει τα στοιχεία της πρωτοτυπίας της σκέψης και καταδεικνύει την αρτιότητα στην χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας, θεωρίας, μεθοδολογιών, πρακτικών, εργαλείων, κλπ., για την ανάλυση και σύνθεση του θέματος. Δείχνει εξαιρετική σαφήνεια, εστίαση και πειστικότητα στην επικοινωνία.

Βαθμολογία 7-7,9

Είναι σαφές ότι καταδεικνύει μια καλά ανεπτυγμένη, καίρια και ολοκληρωμένη κατανόηση του θέματος. Σαφώς καταδεικνύει την ικανότητα να αναπτύξει μια συστηματική

λογική επιχειρηματολογία. Παρουσιάζει υψηλό βαθμό ικανότητας με την κατάλληλη χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας, θεωρίας, μεθοδολογιών, πρακτικών, εργαλείων, κλπ. Εμφανίζει ένα υψηλό επίπεδο σαφήνειας, εστίασης και πειστικότητας στην επικοινωνία.

Βαθμολογία 6-6,9

Επιδεικνύει ουσιαστική κατανόηση του θέματος. Αποδεικνύει την ικανότητα να αναπτύξει μια συστηματική λογική επιχειρηματολογία. Επιδεικνύει ένα σημαντικό βαθμό ικανότητας στη σωστή χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας, θεωρίας, μεθοδολογιών, πρακτικών, εργαλείων, κλπ. Παρέχει τα στοιχεία της σαφήνειας, της εστίασης και της πειστικότητάς στην επικοινωνία.

Βαθμολογία 5-5,9

Παρέχει αποδεικτικά στοιχεία καίριας κατανόησης του θέματος. Καταδεικνύει την ικανότητα να

αναπτύξει μια δομημένη επιχειρηματολογία. Καταδεικνύει έναν βαθμό ικανότητας στην κατάλληλη χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας, θεωρίας, μεθοδολογιών, πρακτικών, εργαλείων, κλπ., για την ανάλυση και σύνθεση, αλλά όχι σε υψηλό επίπεδο. Παρέχει στοιχεία αποτελεσματικής επικοινωνίας.

Βαθμολογία 0-4,9

Η πτυχιακή εργασία δεν καταδεικνύει την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων.